

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 285/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Š. B. Invest s. r. o. Košice**, Štúrova 27, Košice, IČO 47 718 510, zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 8 C 9/2021-67 z 9. decembra 2021 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 22. februára 2022 a doplnenou 24. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 9/2021-67 z 9. decembra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v právnej veci sťažovateľky (žalobkyne) proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaná v 1. rade“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný v 2. rade“), o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vedenej okresným súdom pod sp. zn. 8 C 9/2021, okresný súd uznesením č. k. 8 C 9/21-67 z 9. decembra 2021 zamietol návrh sťažovateľky na pristúpenie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty dlžníka – žalovaného v 2. rade – do konania [§ 79 Civilného sporového

poriadku (ďalej aj „CSP“)]. Uvedené rozhodnutie okresný súd odôvodnil tým, že inštitút prístúpenia do konania slúži na odstránenie najmä počítačného nedostatku vecnej legitímácie. Z hľadiska hospodárnosti konania s prihliadnutím na to, že predmetný návrh žalobcu bol podaný až po doručení dupliky žalovanej v 1. rade, okresný súd návrh sťažovateľky nepripustil, pričom bol toho názoru, že jej právne postavenie vo vzťahu k subjektu, ktorý mal do konania prísť, nie je v súvislosti s uplatneným nárokom vzhľadom na rozhodnutie okresného súdu ohrozené premlčaním.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] uvádza, že je podielovou spoluvlastníčkou parcely registra [redacted], druh pozemku – orná pôda v katastrálnom území [redacted], obec [redacted], okres [redacted], zapísanej v katastri nehnuteľností na [redacted], a to v podiele 2/3. Podielovým spoluvlastníkom 1/3 predmetnej nehnuteľnosti bol žalovaný v 2. rade, na majetok ktorého bol vyhlásený konkurz. Po vyhodnotení verejnej súťaže na predaj nehnuteľného majetku dlžníka patriaceho do všeobecnej podstaty správca konkurznej podstaty dlžníka a žalovaná 4. februára 2021 uzavreli kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu (1/3) žalovaného v 2. rade k predmetnej nehnuteľnosti. Sťažovateľka v žalobe, ktorou sa proti žalovanej v 1. rade a žalovanému v 2. rade domáhala určenia neplatnosti uvedenej kúpnej zmluvy, tvrdí, že žalovaný v 2. rade porušil jej predkupné právo zakotvené v čl. 140 Občianskeho zákonníka. Napadnuté uznesenie okresného súdu sťažovateľka považuje za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené, pretože je presvedčená, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky, aby okresný súd jej návrhu na pripustenie správca konkurznej podstaty dlžníka do konania vyhovel.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 8 C 9/2021-67 z 9. decembra 2021, ktorým zamietol návrh sťažovateľky na prístúpenie ďalšieho subjektu (správca konkurznej podstaty dlžníka) do konania o určenie neplatnosti právneho úkonu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 9/2021, ktoré sťažovateľka považuje za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené vo vzťahu k podmienkam účasti v konaní.

5. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05); vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je

na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Skutkový stav a práve závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neutržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

6. Vzhľadom na procesný charakter napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúvania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, čo znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

7. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Súčasťou obsahu tohto základného práva je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

8. Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že hoci tento článok zaväzuje súd, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, neznamená to, aby na každý argument strany konania dal podrobnú odpoveď (rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Rozsah, na ktorý sa povinnosť súdov odôvodniť svoje rozhodnutia vzťahuje, môže byť podľa povahy rozhodnutia rôzny. Medziiným, je potrebné zohľadniť aj rôznorodosť návrhov, ktoré strana konania môže podať na súdy, ako aj rozdiely existujúce v zmluvných štátoch v súvislosti s právnou úpravou, zvyklosťami, právnymi názormi a vynášaním a vyhotovovaním rozhodnutí (rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91). Skutočnosť, že súd neprejedná každú podrobnosť tvrdenú stranou konania, nie je sama osebe v rozpore s požiadavkou spravodlivého prejednávania veci. Podstatné však je, aby sa neprehliadlo právo strany konania byť vypočutou a aby súd posúdil tvrdenia strany konania, hoci sa to explicitne neodráži v konečnom rozhodnutí (rozhodnutie č. 10153/82 z 13. 10. 1986, D. R. 49, s. 67, 74). Odvolací súd sa tiež v zásade môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, č. 20772/92).

9. Oddĺzenie platobne neschopného dlžníka, ktorý je fyzickou osobou, upravuje § 166 až § 171d zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Oprávnenie dlžníka nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu, ako aj konať vo veciach týkajúcich sa tohto majetku vyhlásením konkurzu prechádza na správca; správca koná v mene a na účet dlžníka (§ 167b ods. 1). Konkurzu podlieha majetok, ktorý patril dlžníkovi ku dňu vyhlásenia konkurzu. Konkurzu podlieha tiež výtážok získaný správou a speňažením takéhoto majetku (§ 167h ods. 1). Nehnuteľnosti podliehajúce konkurzu väčšej hodnoty správca speňaží dražbou za primeraného použitia osobitného predpisu; nehnuteľnosti podliehajúce konkurzu menšej hodnoty správca speňaží ako hnutel'nú vec (§ 167n ods. 1). Hnutel'né veci podliehajúce konkurzu správca speňaží ako jeden alebo viac súborov majetku v ponukovom konaní... Rozhoduje vždy najvyššia ponúknutá kúpna cena. (§ 167p ods. 1). Pri speňažení majetku správca nie je viazaný predkupným právom; osobe oprávnenej z predkupného práva zriadeného ako vecné právo však predkupné právo zostáva zachované (§ 167s). Účastníkom konania je dlžník (úpadca). V konkurze sú účastníkmi konania aj veritelia, ktorí si v konkurze spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. V konaní o určení splátkového kalendára sú účastníkmi konania aj veritelia, ktorí podali voči návrhu splátkového kalendára námietky (§ 169 ods. 1). Účastníkom konania sú aj ďalšie osoby, o ktorých právach alebo povinnostiach sa má konať a rozhodovať; tieto osoby sú účastníkmi konania len pre tú časť konania, v ktorom sa koná a rozhoduje o ich právach a povinnostiach (§ 169 ods. 2).

10. Správca konkurznej podstaty nie je v konkurznom konaní v právnej pozícii účastníka konania, ale len osobou na konaní zúčastnenou. V postavení účastníka konania je správca (len) v prípade, ak ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o zbavení jeho funkcie, pričom mu patrí aj právo opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ktorým bol zbavený funkcie správcu.

11. Ústavný súd z registra úpadcov zverejneného na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (<https://www.justice.gov.sk/sluzby/registre>) zistil, že Okresný súd Košice I uznesením č. k. 32 OdK 571/2019 z 10. decembra 2019 (uverejnenom v Obchodnom vestníku 16. decembra 2019) vyhlásil konkurz na majetok dlžníka [REDAKOVANÉ]; zbavil dlžníka [REDAKOVANÉ] všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze; konkurz uznal za hlavné insolvenčné konanie; ustanovil správcu podstaty [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]; vyzval veriteľov, aby si svoje pohľadávky prihlásili u správcu prihláškami v jednom rovnopise, pričom správcovi museli byť prihlášky doručené do času, kým správca neoznámí v Obchodnom vestníku, že ide zostaviť rozvrh; a správcovi uložil viacero povinností. Do súpisu majetku dlžníka patriaceho do všeobecnej podstaty (zverejneného v Obchodnom vestníku 14. júla 2020) boli zapísané pozemky nachádzajúce sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] ktorých spoluvlastníkom bol dlžník v podiele 1/3, pričom ich hodnota predstavovala 4 980 eur. Oznámením (zverejneným v Obchodnom vestníku 21. júla 2020) správca vyhlásil I. kolo verejného ponukového konania na predaj uvedeného majetku dlžníka. Oznámením (zverejneným v Obchodnom vestníku 7. septembra 2020) správca oznámil, že ponuka č. 3 záujemkyne obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], sa stala víťaznou ponukou a v zmysle podmienok ponukového konania správca s ňou uzatvorí kúpnu zmluvu a návrh na vklad do katastra nehnuteľností.

12. Ako bolo uvedené, okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľky na pristúpenie ďalšieho subjektu (správcu konkurznej podstaty dlžníka) do konania o určenie neplatnosti právneho úkonu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 9/2021 zamietol.

13. „Inštitút pristúpenia do konania je možný iba v sporovom konaní a slúži na odstránenie nedostatku vecnej legitímácie. Pojmovo pôjde o počiatočný nedostatok vecnej legitímácie, pretože ak sa vyskytla právna či iná skutočnosť znamenajúca prevod alebo prechod predmetu konania na inú osobu až v priebehu konania, aplikuje sa postup podľa § 80 CSP... Okruh sporových strán by sa v priebehu konania mal meniť iba minimálne a v nevyhnutnej miere, preto je vstup ďalšej sporovej strany do konania viazaný na schválenie súdom, ktorý pri svojom rozhodovaní bude vychádzať z hľadísk hospodárnosti konania.“. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 267 – 268).

14. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia zistil, že okresný súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (Civilného sporového poriadku), ktorými by poprel jej účel a význam. Napadnuté uznesenie okresného súdu nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by záver ním formulovaný bol ústavne neudržateľný. V danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by okresný súd svojím rozhodnutím zaťažil konanie o určenie neplatnosti právneho úkonu vadou zmätočnosti spôsobilou znehodnotiť ho ako celok, resp. odmietol sťažovateľke prístup k spravodlivosti ako takej.

15. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s názorom všeobecného súdu nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) totiž nepatrí právo sporovej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

16. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu